



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش گذاری گوهرسنگ‌ها

ارزش گذاری گوهرسنگ‌ها به ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی و بصری سنگ وابسته است. این ویژگی‌ها، شامل رنگ، وضوح، وزن، تراش، شکل، منشأ و درمان‌ها است که هر کدام نقش ویژه‌ای در تعیین زیبایی، کمیابی و ارزش اقتصادی گوهرسنگ ایفا می‌کنند. درک اهمیت و جایگاه هر مؤلفه به خریداران، گوهرشناسان و طراحان جواهرات کمک می‌کند تا تصمیم‌گیری آگاهانه‌ای داشته باشند.

مؤلفه‌های ارزش گذاری گوهر سنگ‌ها	
رنگ - (Color)	تن (Hue)
	شدت رنگ (Tone)
	اشباع (Saturation)
وضوح یا شفافیت - (Clarity)	شفاف (Transparent)
	نیمه شفاف (Translucent)
	کدر (Opaque)
وزن - (Carat Weight)	
تراش - (Cut)	
شکل - (Shape)	
منشأ - (Origin)	
درمان‌ها - (Treatments)	Yes
	No



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

۱. رنگ - (Color)

Hue	
Red-Orange or Orange-Red	(RO/OR)
Reddish-Orange	(RO)
Orange	(O)
Yellowish Orange	(YO)
OrangY Yellow	(OY)
Yellow	(Y)
Greenish Yellow	(GY)
Yellow-Green or Green-Yellow	(YG/GY)
Strongly Yellowish Green	(STYG)
Yellowish Green	(YG)
Slightly Yellowish Green	(SLYG)
Green	(G)
Very Slightly Bluish Green	VSLYB)
Bluish Green	(BG)
Very Strongly Bluish Green	(VSTBG)
Green-Blue or Blue-Green	(GB/BG)
Very Strongly Greenish Blue	(VSTGB)
Very Slightly Greenish Blue	(VSLGB)
Blue	(B)
Violetish Blue	(VB)
Bluish Violet	(BV)
Violet	(V)
Bluish Purple	(BP)
Purple	(P)
Redish Purple	(RP)
Red-Purple or Purple-Red	(RP/PR)
Strongly Purplish Red	(STPR)
Slightly Purplish Red	(SLPR)
Red	(R)
Pink	(PK)
Brown	(BRN)

رنگ مهم‌ترین عامل در ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌هاست. رنگ در سه دسته ی تن (Hue)، شدت رنگ (Tone) و اشباع (Saturation) بررسی می گردد

در تئوری رنگ، سه رنگ اصلی (قرمز، آبی، زرد) به‌عنوان پایه‌های تشکیل‌دهنده تمامی رنگ‌های طیف شناخته می‌شوند. باین‌حال، در عمل، به‌ویژه در زمینه گوهرشناسی، نیاز به توصیف گسترده تر رنگ‌ها منجر به دسته‌بندی‌های بزرگتر شده است. براساس تعریف سازمان گوهرشناسی آمریکا (GIA) معمولاً رنگ‌های اصلی برای گوهرسنگ های رنگی به ۳۱ دسته تقسیم می‌شوند، اما همچنان محدودیت‌هایی دارد و نمی‌تواند تمامی تن‌های ممکن، مانند سبز-قهوه‌ای، را پوشش دهد.

با توجه به جدول رنگ های اصلی گوهر سنگ ها به هر میزان که رنگ سنگ با موارد قید شده در جدول متناسب باشد ارزش آن گوهرسنگ بیشتر است.



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش گذاری گوهر سنگ‌ها

خانواده معدنی	گوهر سنگ	رنگ اصلی (Hue)
گارنت	آلماندین (Almandine)	قرمز (Red)
	پیرپ (Pyrope)	قرمز (Red)
	اسپسارتین (Spessartine)	نارنجی (Orange)
	دمانتوئید (Demantoid)	سبز (Green)
	توپازولیت (Topazolite)	سبز مایل به زرد (Yellowish Green)
	ملانیت (Melanite)	مشکی (Black)
	هسونیت (Hessonite)	قرمز-نارنجی (Orangy Red)
	تسوریت (Tsavorite)	سبز (Green)
بریل	زمرد (Emerald)	سبز (Green)
	آکوامارین (Aquamarine)	سبز مایل به آبی (Bluish Green)
	مورگانیت (Morganite)	صورتی (Pink)
	هلیودور (Heliodor)	زرد (Yellow)
	گوشنیت (Goshenite)	بی‌رنگ (Colorless)
	یاقوت سرخ (Ruby)	قرمز (Red)
کروندوم	یاقوت کبود (Sapphire) - آبی	آبی (Blue)
	پادپارادشا (Padparadscha)	صورتی-نارنجی (Orangy Pink)
	یاقوت کبود سبز	سبز (Green)
	یاقوت کبود زرد	زرد (Yellow)
	یاقوت کبود بنفش	بنفش (Purple)
	آمتیست (Amethyst)	بنفش (Purple)
کوارتز	سیتترین (Citrine)	زرد (Yellow)
	کوارتز دودی (Smoky Quartz)	قهوه‌ای (Brown)
	عقیق (Agate)	متنوع (Various)
	اونیکس (Onyx)	مشکی/سفید (Black/White)
	روبلیت (Rubellite)	صورتی تا قرمز (Pink to Red)
تورمالین	ایندیکولیت (Indicolite)	آبی (Blue)
	وردلایت (Verdelite)	سبز (Green)
	تورمالین سیاه (Schorl)	مشکی (Black)
	توپاز امپریال (Imperial Topaz)	زرد تا نارنجی (Yellow to Orange)
توپاز	توپاز آبی (Blue Topaz)	آبی (Blue)
	لابرادوریت (Labradorite)	متنوع (Various)
	سنگ ماه (Moonstone)	بی‌رنگ تا سفید (Colorless to White)
فلدسپات	پریدوت (Peridot)	سبز (Green)
زبرجد	اسپینل قرمز	قرمز (Red)
	اسپینل آبی	آبی (Blue)

جدول رنگ های اصلی گوهر سنگ ها



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

Tone	Scale	Name	جدول رنگ‌ها
	0	Colorless / بی‌رنگ	
	1	Extremely Light / بسیار بسیار روشن	
	2	Very Light / بسیار روشن	
	3	Light / روشن	
	4	Medium Light / تا حدی روشن	
	5	Medium / میانه	
	6	Medium Dark / تا حدی تیره	
	7	Dark / تیره	
	8	Very Dark / بسیار تیره	
	9	Extremely Dark / بسیار بسیار تیره	
	10	Black / سیاه	

Saturation	Scale	Name	جدول اشباع رنگ‌ها
	1	Grayish / متمایل به خاکستری	
	2	Slightly Grayish / کمی مایل به خاکستری	
	3	Very Slightly Grayish / بسیار کم مایل به خاکستری	
	4	Moderately Strong / نسبتاً اشباع	
	5	Strong / اشباع	
	6	Vivid / کاملاً اشباع	



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

۲. وضوح یا شفافیت (Clarity)

وضوح یا شفافیت (Clarity) یکی از عوامل کلیدی در ارزیابی گوهرسنگ‌ها است که نشان دهنده میزان حضور ناخالصی‌ها (Inclusions) و عیوب ساختاری درون سنگ است. این ویژگی تأثیر مستقیمی بر زیبایی، درخشندگی و ارزش تجاری گوهرسنگ‌ها دارد. از نظر میزان عبور نور، گوهرسنگ‌ها به سه دسته اصلی شفاف (Transparent)، نیمه‌شفاف (Translucent) و کدر (Opaque) تقسیم می‌شوند.

جدول انواع شفافیت گوهرسنگ‌ها بر اساس استاندارد GIA

نوع شفافیت	توضیحات	گوهرسنگ‌ها
Type I	Usually eye clean معمولاً وقتی که با چشم نگاه می‌کنیم بدون ناخالصی است	Aquamarine Chrysoberyl, yellow and green Heliodore Morganite Quartz, smoky Spodumene, all Tanzanite Tourmaline, green Zircon, blue
Type II	Usually included معمولاً دارای ناخالصی	Andalusite Alexandrite Corundum, all Garnet, all Iolite Peridot Quartz, amethyst, citrine, ametrine Spinel, all Tourmaline, all but green, red, and watermelon Zircon, all but blue
Type III	Almost always included تقریباً همیشه دارای ناخالصی	Emerald Red Beryl Tourmaline, red and watermelon



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

جدول درجات شفافیت گوهرسنگ‌ها بر اساس استاندارد GIA

درجه شفافیت	Type I	Type II	Type III
VVS	Very Very Slightly Included - Minute to not detectable ناخالصی بسیار بسیار کم تا جزئی و یا غیرقابل تشخیص Minute inclusions, difficult to see under 10X. Eye clean. ناخالصی‌های جزئی که مشاهده‌ی آن با لوپ ۱۰ برابر سخت است و با چشم غیرمسلح بدون ناخالصی دیده می‌شود	Very Very Slightly Included - Minor inclusions ناخالصی بسیار بسیار کم تا ناخالصی‌های جزئی Minor inclusions, somewhat easy to see with 10X. Usually eye clean. ناخالصی‌های جزئی که مشاهده‌ی آن با لوپ ۱۰ برابر تا حدی آسان است و با چشم غیرمسلح معمولاً بدون ناخالصی دیده می‌شود.	Very Very Slightly Included - Noticeable to obvious ناخالصی بسیار بسیار کم تا قابل توجه و یا واضح Noticeable inclusions under 10X. Usually eye clean. ناخالصی‌های جزئی که مشاهده‌ی آن با لوپ ۱۰ برابر واضح است و با چشم غیرمسلح معمولاً بدون ناخالصی دیده می‌شود.
VS	Very Slightly Included - Minor ناخالصی بسیار کم تا جزئی Minor inclusions, somewhat easy to see with 10X. Usually eye clean. ناخالصی‌های جزئی که مشاهده‌ی آن با لوپ ۱۰ برابر تا حدی آسان است و با چشم غیرمسلح معمولاً بدون ناخالصی دیده می‌شود	Very Slightly Included - Noticeable to Obvious ناخالصی بسیار کم تا قابل توجه و یا واضح Noticeable inclusions under 10X. May be eye visible. ناخالصی‌هایی که ممکن است با لوپ ۱۰ برابر دیده شود و با چشم غیرمسلح امکان دیدن آن‌ها وجود دارد	Very Slightly Included - Noticeable to obvious ناخالصی بسیار کم تا قابل توجه و یا واضح Obvious inclusions with 10X. May be eye visible. ناخالصی‌هایی که با لوپ ۱۰ برابر واضح دیده شود و با چشم غیرمسلح امکان دیدن آن‌ها وجود دارد
SI1	Slightly Included - Noticeable to obvious ناخالصی کم تا قابل توجه و یا واضح Easily noticeable with 10X. Slightly visible to the unaided eye. Usually low relief. ناخالصی‌هایی که با لوپ ۱۰ برابر به راحتی دیده شود و با چشم غیرمسلح امکان دیدن آن‌ها وجود دارد.	Slightly Included - Noticeable to obvious ناخالصی کم تا قابل توجه و یا واضح Obvious inclusions, large or numerous under 10X. Apparent to unaided eye. ناخالصی‌هایی که با لوپ ۱۰ برابر واضح، بزرگ یا متعدد دیده شود و با چشم غیرمسلح قابل مشاهده هستند	Slightly Included - Obvious to prominent ناخالصی کم تا واضح و یا برجسته Prominent to unaided eye. ناخالصی‌هایی که با چشم غیرمسلح واضح هستند
SI2	Slightly Included 2 - Obvious to noticeable	Slightly Included 2 - Obvious to prominent	Slightly Included 2 - Obvious to prominent



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

ناخالصی کم تا واضح و یا برجسته Very prominent to unaided eye. ناخالصی‌هایی که با چشم غیرمسلح بسیار واضح هستند	ناخالصی کم تا قابل توجه و یا واضح Obvious inclusions, large or numerous under 10X. Very apparent to unaided eye. ناخالصی‌هایی که با لوپ ۱۰ برابر واضح، بزرگ یا متعدد دیده شود و با چشم غیرمسلح بسیار آشکار هستند.	ناخالصی کم تا قابل توجه و یا واضح Easily visible to the unaided eye. Usually low relief. ناخالصی‌هایی که با چشم غیرمسلح دیده می‌شوند	
Included ۱ - Prominent ناخالصی‌های واضح Moderate effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر متوسطی دارند	Included ۱ - Prominent ناخالصی‌های واضح Moderate effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر متوسطی دارند	Included 1 - Prominent - moderate effect on appearance or durability ناخالصی‌های واضح Moderate effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر متوسطی دارند	I1
Included ۲ - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	Included ۲ - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	Included 2 - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on appearance or durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی یا دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	I2
Included ۳ - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on both appearance and durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی و دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	Included ۳ - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on both appearance and durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی و دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	Included 3 - Prominent ناخالصی‌های واضح Severe effect on both appearance and durability. ناخالصی‌هایی که بر جلوی بیرونی و دوام گوهرسنگ اثر زیادی دارند	I3
Not transparent غیرشفاف Stones not transparent because of inclusions.	—	—	Dcl

• دوام: به معنی مقاومت و پایداری گوهرسنگ در برابر ضربات و یا سایر المان‌های فیزیکی از جمله نوسانات دما است.

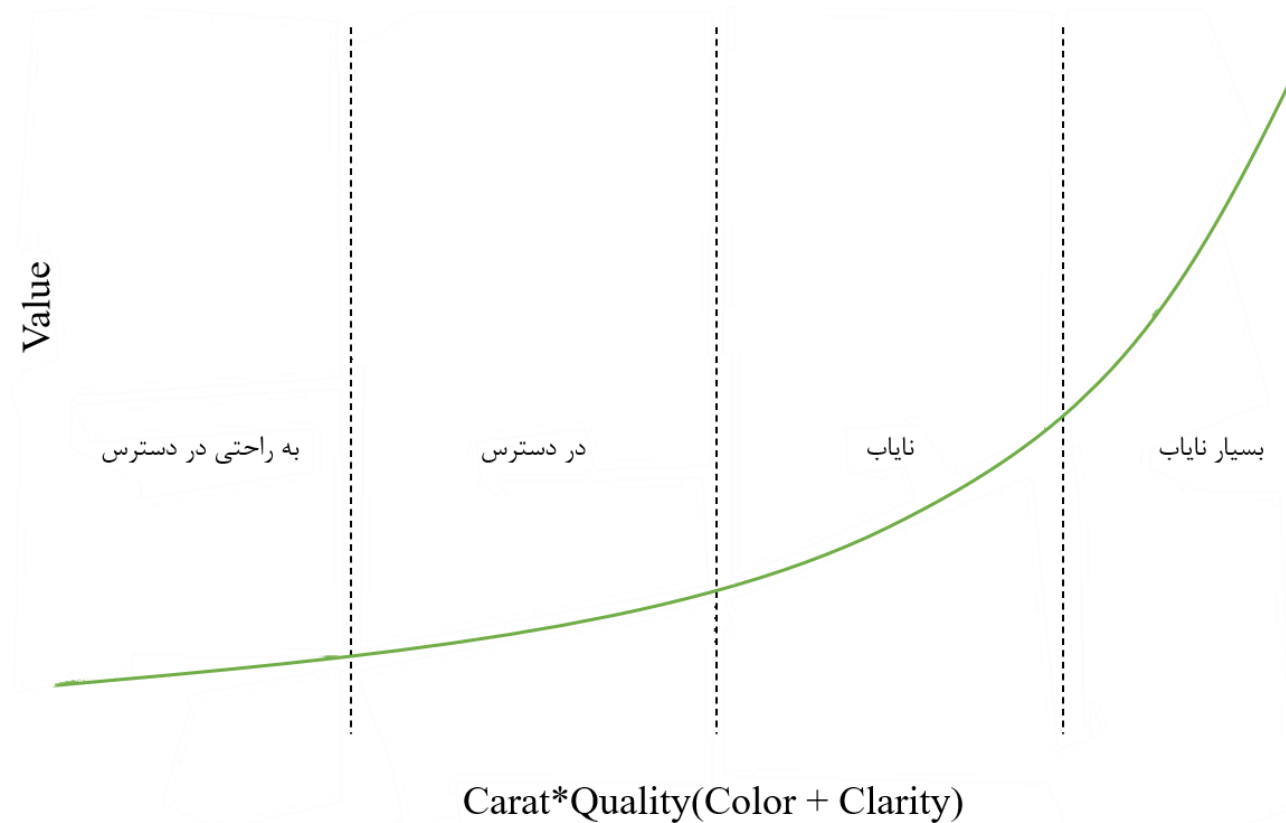


Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

۳. وزن - (Carat Weight)

وزن، مستقیماً با کمیابی و قیمت گوهرسنگ مرتبط است. هر قیراط (۲۰۰ میلی‌گرم) ارزش سنگ را به‌ویژه در سنگ‌های باکیفیت بالا به‌صورت تصاعدی افزایش می‌دهد. برای مثال، یک الماس ۲ قیراطی بدون نقص به‌مراتب گران‌تر از دو الماس ۱ قیراطی با کیفیت مشابه است. وزن، معیاری عینی برای مقایسه ارزش گوهرسنگ‌هاست. در نمودار زیر می‌توان نرخ سعودی تأثیر افزایش وزن (با رعایت پاکی و رنگ) را بر ارزش گوهرسنگ دید.





Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش گذاری گوهر سنگ‌ها

۴. تراش - (Cut) جایگاه: دروازه بصری درخشندگی

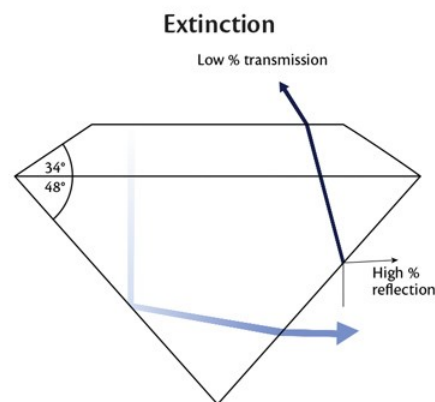
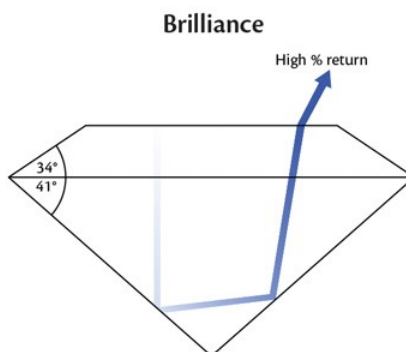
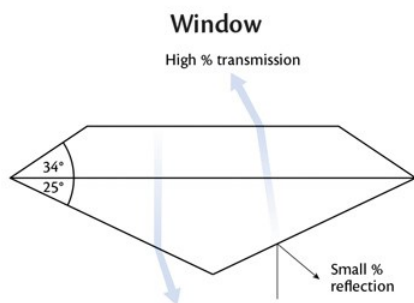
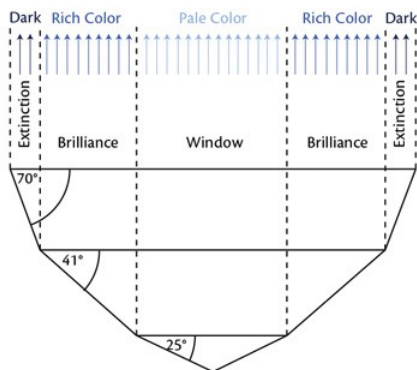
تراش درخشندگی، آتش و بازی رنگ سنگ را به نمایش می‌گذارد. کیفیت پولیش، تقارن فست‌ها و تناسب اجزای سنگ (Crown, Pavilion, Girdle) در بهینه‌سازی انعکاس نور نقش دارند. تراش نامناسب می‌تواند باعث Window یا Extinction شود و ارزش سنگ را کاهش دهد.

Window

هنگامی اتفاق می‌افتد که زاویه Pavilion کمتر از حالت استاندارد باشد و باعث می‌شود اجسام یا متنی را که در آنسوی سنگ هستند به راحتی دید و خواند و اثری از بازتاب نور در بخشی از سنگ وجود ندارد.

Extinction

هنگامی اتفاق می‌افتد که زاویه Pavilion بیشتر از حالت استاندارد باشد و باعث می‌شود که تیرگی‌هایی در بخش Table و یا سایر بخش‌های Crown دیده شود.

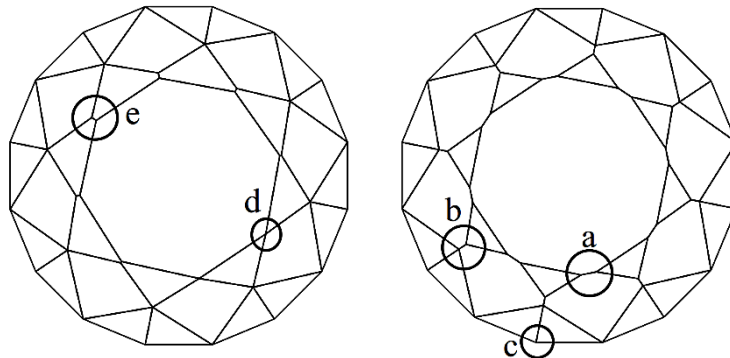




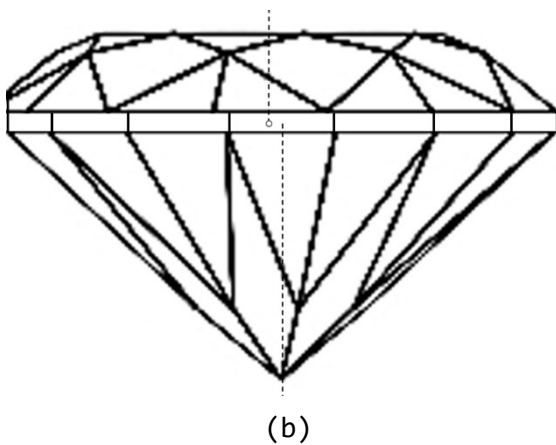
Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

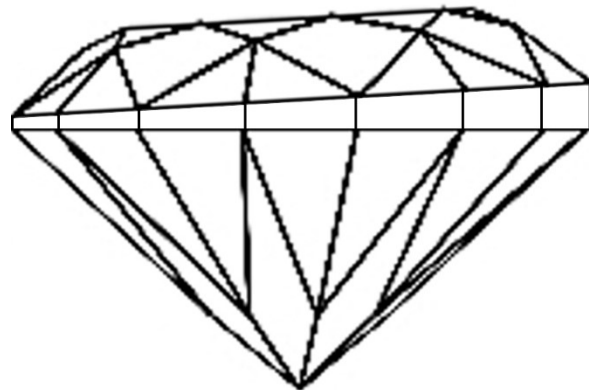
سایر موارد قابل بررسی در بحث تراش:



تداخل رؤوس	a
عدم هم‌رسی رؤوس	b
هم‌رسی رؤوس	c
هم‌رسی رؤوس	d
عدم هم‌رسی رؤوس	e



(b)



(a)

در شکل a و b به دلیل عدم تناسب Crown و Pavilion که در نتیجه ی عدم انتقال درست سنگ در هنگام استفاده از ترانسفر بوجود آمده شکل گرفته است. همچنین اگر ارتفاع Girdle بیش از حالت استاندارد باشد یک نمره ی منفی برای تراش محسوب می شود.



Shahab Sabz Kerman Co.

مؤلفه‌های ارزش‌گذاری گوهرسنگ‌ها

۵. شکل - (Shape)

شکل (Shape) یک گوهرسنگ تأثیر چشمگیری بر جلوه بصری، تناسب آن با طراحی جواهرات و در برخی موارد، ارزش کلی آن دارد. اگرچه انتخاب شکل تا حد زیادی به سلیقه شخصی بستگی دارد، اما برخی اشکال می‌توانند بر میزان درخشندگی و بازی نور سنگ اثر بگذارند. در گوهرسنگ‌هایی با ضریب شکست و دیسپرز بالا، انتخاب شکل مناسب می‌تواند به حداکثر بازتاب نور و درخشش آن کمک کند. به‌طور کلی، اشکال تراش به دو دسته متقارن و نامتقارن تقسیم می‌شوند که هر کدام ویژگی‌های خاص خود را دارند.

نقش تقارن در توزیع نور و کاهش نقص‌های بصری:

اشکال متقارن مانند Round, Oval و Cushion به دلیل توزیع یکنواخت نور، بیشترین میزان درخشندگی را ارائه می‌دهند و باعث افزایش جلوه بصری گوهرسنگ می‌شوند. در مقابل، اشکال نامتقارن مانند Pear, Marquise و Emerald جلوه‌ای خاص و متمایز ایجاد می‌کنند اما برای جلوگیری از نشسته شدن نور (Windowing) یا ایجاد مناطق تاریک (Extinction) به دقت بالایی در تراش نیاز دارند. به‌عنوان مثال، تراش گرد بیشترین درخشندگی را فراهم می‌کند، تراش بیضی و مارکیز باعث بزرگ‌تر دیده شدن گوهرسنگ می‌شوند، و تراش امرا لند به دلیل ساختار پلکانی خود بر شفافیت و رنگ سنگ تأکید دارد. انتخاب شکل مناسب باید متناسب با ویژگی‌های نوری گوهرسنگ باشد تا بیشترین بازده نوری و زیبایی بصری را به همراه داشته باشد.

۶. منشأ - (Origin)

منشأ (Origin) گوهرسنگ تأثیر زیادی بر کیفیت و ارزش آن دارد. برخی مناطق به دلیل داشتن معادن باکیفیت، سنگ‌هایی با ویژگی‌های خاص تولید می‌کنند. سنگ‌هایی که از معادن معروف و معتبر استخراج می‌شوند معمولاً ارزش بیشتری دارند. برای مثال، زمردهای استخراج‌شده از کلمبیا به دلیل رنگ سبز عمیق خود بسیار گران‌بها هستند. همچنین، یاقوت‌های میانمار به دلیل شفافیت و رنگ قرمز غنی خود جزو باارزش‌ترین یاقوت‌های جهان محسوب می‌شوند.

۷. درمان‌ها - (Treatments)

درمان‌ها (Treatments) شامل فرآیندهایی هستند که برای بهبود رنگ، شفافیت یا دوام گوهرسنگ‌ها انجام می‌شوند. این فرآیندها می‌توانند شیمیایی، مانند گرما دادن به سنگ برای افزایش رنگ، یا فیزیکی، مانند استفاده از فشار و اشعه برای بهبود کیفیت، باشند. سنگ‌هایی که تحت این روش‌ها قرار گرفته‌اند معمولاً ارزان‌تر از سنگ‌های طبیعی بدون درمان هستند. برای مثال، یاقوت‌های تحت درمان گرمایی نسبت به یاقوت‌های طبیعی ارزان‌ترند، و برخی الماس‌ها که وضوح آن‌ها با روش‌های خاص بهبود یافته است، ارزش پایین‌تری دارند.